

I. N. 7.
DISSERTATIO GRADUALIS
De
GEMINA
VERSIONE ARABICA
EXCLAMATIONIS
ADAMI,
GEN. II: XXIII.

QUAM
Conf. Ampl. Facult. Philos. in Reg. Acad. Aboënsi,
PRÆSIDE

LAURENTIO O.
LEFREN,

L. L. O. O. & Græc. Profess. Reg. & Ord.
Publicæ Bonorum censuræ modestè subijcit
ISAACUS ARENANDER,

V. D. M.

Tavastensis,

In AUDITORIO MAJORI, Die VIII Junii
An. MDCCLXXIV.

Horis. P. M. Consvetis.

ABOÆ,
Typis JOHANNIS CHRISTOPHORI FRENCKELL.

Chytræus

PRÆFATIO.

Quamvis Sacrum Codicem Hebræum in aliam quam-
dam linguam tam exacte transferre non liceat, ut
nihil prorsus nec veritatis ac fragrantie, nec venu-
statis ac significantie, quod Textus habet, in versione de-
sideretur, exinde tamen non sequitur, omnes versiones eo-
dem plane loco habendas esse. Harum enim alias aliis con-
tinuo adcuratiores esse, res est notissima omnibus, qui col-
lationem instituerunt. Quod quamvis ita sit, male tamen
exinde colligeres, meliorum interpretum ubique locorum meli-
ores, deteriorum vero deteriores esse versiones. Longe aliud
credere jubet experientia, quippe quæ testatur, subinde usu
venire, ut optimi pessime & pessimi optime transferant.
Quam vero vel felix, vel infelix cujusvis loci translatio
haberi debeat, id non ex numero testium, sed ex indole ver-
sionum dijudicandum est. Sæpe enim fieri potest, ut unus
interpretum veram & bonam exhibeat translationem, ubi
ceteri omnes falsam & malam sequuntur. Nuspiam vero
facilius committitur lapsus, quam ubi voces occurrunt, qua-
rum due notiones contextui ex æquo conveniunt, in primis
vero si una harum frequentissimi, altera rarissimi sit usus.
Hujus rei exemplum exhibere videtur vox **דַּבָּר** Gen. II.
23. quam omnes fere interpretes **HAC VICE** vel **HOC**
TEM-

TEMPORE reddiderunt, præter duos Arabes, qui huic voci notionem MULIERIS vel VIRAGINIS subjecerunt. Horum igitur interpretum hypothesein cum hac qualicunque dissertatione examinare decreverimus, Te, benivole Lector, quo decet studio & officio rogamus, ut conatum nostrum in meliorem interpreteris partem.

§. I.

Occasionem dubitandi de bonitate communis interpretationis brevissime adfert.

Vix primis, quod ajunt, labris delicias gustaveramus Hebraicas, cum ad vocem עֵצָה Gen. II: 23. delati tanquam ad Saxum adhæresceremus, quid de notatione statueremus, nescientes. Cum frustra evolvissemus Lexica, quæ invenire poteramus, omnia, nec quidquam ex iis profecissemus, interpretem post interpretem & commentatorem post commentatorem consulebamus, ut aliquid inveniremus certi de notatione vocis, quæ nobis tam dubia videri cœperat. Quidquid vero ageremus, nihil reperire licebat, quod ad evellendum scrupulum, qui animo nostro semel infixus fuerat, evaleret. Aliud aliquid hac voce significari, quam quod communes svaderent versiones, pæne certum erat. Quidquam vero id præcite esset, non constabat. Quamvis enim notionem *vicis* & *temporis*, quam ubique inveniebamus, non incommodiorem sentiremus, quam ut, idonea explicatione adjecta, oppido bonum & aptum funderet sensum, illa tamen ipsa interpretatio coactior esse videbatur, quam ut tuti in ea adquiescere possemus. Ex notatione *ictus* vel *pulsus*, quam Lexica habent, suspicabamur quidem, hac voce designari expressam viri imaginem, sed mera hæc suspicio erat, quæ animo veritatis

cupido adhuc satisfacere non poterat. Interea eam insigniter augebat inspectio *versionum Arabicarum*, quas deinceps adducemus, & ulterior consideratio *circumstantiarum*, quas iidem suo loco distinctius proponemus.

§. II.

Textum Hebraeum & celebriores versiones adducit.

Prius vero quam ad hoc institutum propius nos accingamus, Textum Hebraeum vidisse & celebriores interpretes consuluisse iuvabit. Textus vero sic habet: וַיֹּאמֶר אָדָם וְהִנֵּה הָפֵס עֵצַם מֵעֵצִי וּבִשָּׂר מִבִּשְׂרִי
hæc verba totidem Litteris & syllabis suo tantum characteribus descripta exhibet SAMARITANUS. CHALDÆUS contra PARAPHRASTES hoc modo transfert: וַיֹּאמֶר אָדָם הִנֵּה זִמְנָה גִרְמָא מִגִּרְמִי וּבִשָּׂר מִבִּשְׂרִי *Et dixit Adamus: hoc tempore (vel hac vice) os ex ossibus meis & caro ex carne mea.* SYRUS INTERPRES prorsus eodem modo: וַיֹּאמֶר אָדָם הִנֵּה זִמְנָה גִרְמָא מִגִּרְמִי וּבִשָּׂר מִבִּשְׂרִי *Dixitque Adamus: hac vice os ex ossibus meis & caro de carne mea.* GRÆCI INTERPRETES, qui vulgo LXX. audiunt, sic reddiderunt: καὶ εἶπεν Ἀδάμ ἰδοὺ νῦν ὀστέα ἐκ τῶν ὀστέων μου, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου. Hoc verbo de verbo interpretatus est LATINUS VULGATUS: *Dixitque Adamus: hoc nunc os ex ossibus meis & caro ex carne mea.* Latinum pari modo secutus est FENNICUS: *Nijr sanoï Adam: Tämä on nyt luu minun luustani, ja liha minun libastani.* Nec aliter DANICUS vetus: *Da sage de memischen, det er nu been af mine been, og fôd af mit fôd.* Paulo aliter LUTHERUS & SVECANUS, quorum ille: *Das ist doch Bein von meinen Beinen, und Fleisch von meinem Fleisch,* hic vero: *Thetta är dock ben af minom benom, och fôtt af mino fôtte.* Hi enim
eum

cum *versionem veriore*m excudere non possent, *orationem* certe *antemorem* efficere studuerunt; manifesto argumeto, eos in Græco & Latino, quos sequebantur, interpretibus aliquid tam coacti & intorti sensisse, ut illud hoc modo iuvandum putarent. Hinc DANUS RECEN-
TIOR veterem *versionem* hoc modo emendandam censuit: Da sagde Adam: denne gang er det been af mine been og kôd af mit kôd. Quemadmodum etiam Ill. J. D. MICHAELIS antiquam Germanicam eodem plane pacto mutavit, sic reddens: Da sprach Adam: Dismal sind es Knochen von meinen Knochen, und Fleisch von meinem Fleisch.

§. III.

Quid in his interpretationibus desiderari videatur, quominus aliqua earum pro vera agnoscì queat, paucis indicat.

Si in quæstionibus Philologicis tutum esset ex numero *suffragiorum* ferre sententiam, propemodum necessarium foret in una harum adq̄iescere, ulteriori examinandi studio penitus neglecto; Cum vero hoc non liceat, non forte peccaverimus, si adhuc *veriore*m *quæ-
rere* perrexerimus. Sed neque tam multæ sunt, quam videntur. Pleraque enim ita comparatæ sunt, ut aliam ex alia continuo descriptam vel efformatam esse, merito contendamus, adeo ut in unam tandem resolvantur tantum non omnes. Et si quæ vera esset, non ea esset, quæ pluribus, sed quæ paucioribus munita reperiretur suffragiis, recentior nimirum Danica, quam solus Ill. MICHAELIS sua auctoritate confirmavit. Hanc interpretationem satis & aptum & bonum fundere sensum, fateor, sed tum demum, cum in hunc fere modum illustratur: qui tot vicibus antea *adjutricem* mei similem

in multis & variis animalium gregibus frustra quæsi-
 NUNC demum, vel HAC demum VICE voti me damna-
 tum sentio, facia inventa, quæ mea ossamenta & meos
 musculos tam exacte exprimit, ut ex mea ipsius substantia
 videatur exsculpta. Interea facile quisque videt, plura
 in hac circumlocutione occurrere, quam quæ ex ver-
 bis sponte fluant. Tota enim protasis, si minus ficta
 aut falsa sit, tanta tamen arte ex antecedentibus excisa
 videtur, ut vel hoc indicio adpareat, desiderari simpli-
 citatem & facilitatem, quæ veritatis naturalem caracte-
 rem constituere solent. Quidquid sit, tota hæc interpre-
 tatio superstructa est hac *hypothesi*, non haberi vocis עץ
 huic loco aptiorem notionem, quam quæ in potestate
 vicis vel temporis frequentatur. Quam vero incerta &
 lubrica hæc sit hypothesis, ex sequentibus forte consta-
 bit. Nunc nihil addimus præter hoc unum, sæpe quæ-
 ri debere notiones vocum commodiores, quamvis quæ
 prostant nihil absurditatis involvant. Sufficit, si in ve-
 nire liceat meliores, quo nomine, quæ venire debeant,
 hic distinctius exponere prohibet festinatio.

§. IV.

Geminam versionem ARABICAM adducit & alte-
 rius vitiosum interpretamentum Latinum, quod in
 Bibliis Anglicanis occurrit, emendat.

Nunc igitur ad versiones pergimus Arabicas, ut quid
 lucis ex illis elici possit, videamus. Altera harum, quæ
 in POLYGLOTTIS ANGLICANIS occurrit, sic habet:
 וְכַל אִדָּם הָרָא חֲלִטְיָהּ שְׁנֵהִית עֵטְמָה מִן עֵטְמָה
 וְלִחְמָה מִן לִחְמָה Hæc verba in Bibliis Waltoni sic
 translata sunt: Hæc MULIER vidit os ex ossibus meis &
 carnem de carne mea, nostro vero iudicio hoc modo re-
 ctius

clius transferri debent: *Hæc VIRISSA exhibet os ex ossibus meis & carnem de carne mea.* Duo heic mutavimus, nomen *mulier* in *virissam* & verbum *vidit* in *exhibet*. Utriusque mutationis ratio reddenda est. Non equidem diffiteor, nomen אִשָּׁה vere & bene reddi posse *mulier*, quum vero fœmininum אִשָּׁה a masculino אִישׁ vir, eodem modo in Lingva Arabica, quo אִשָּׁה ab אִישׁ in Lingva Hebraica descendat, postulare videtur *emphasis* nominis, ut potius, *virissam*, quamvis barbare, interpretaremur. Si *viraginem* malles, non magnopere repugnarem, cum radix אִשָּׁה etiam *virum se prestare* & *strenuum esse* significet. Quum vero hic novus sponsus potius *similitudinem*, quam *fortitudinem* novæ suæ sponsæ sine dubio spectaret, aptius quam Latinius adhibere maluimus vocabulum. Quod verò ad verbum אִשָּׁה attinet, non equidem negaverim, posse illud notionem *videndi* quodammodo rueri, quamvis non *formaliter*. Quum vero radix אִשָּׁה hoc significare videtur, tum id non nisi *per Synecdochen antecedentis pro consequente* significat. Rectius enim *caput exserere ad videndum*, vel si *maius, accedere ad videndum* notat. *Proprie enim præsentem esse & præsentem sistere* significat, atque id in hac constructione, ut quisque facile intelligit, idem valet, quod *similitudinem retulit alterius, alterum representavit*, quam quidem notionem nos verbo *exhibendi* expressimus. Hanc notionem mirifice confirmat ille usus verbi, quo *testari* valet, quippe quod nihil aliud est, quam *edicere præsentemque sistere veritatem*. Significat etiam *mortem pro religione oppetere*, sed hæc notio a notionē *testandi* prono quasi alveo fluit, id quod nomina *martyr* & *martyrium* in Lingvis Europæis extra controversiam ponunt. ALTERA VERSIO ARABICA, quam *Pentateuchus Moysi Arabice, Lugduni Batavorum 1622 editus*, ex-

bibet

bibet, hoc modo textum exprimit: וְקָמַל אֶדָם הָרָה אֵלֶּמָה עֵצָם מִן עֵצָאִי וְלֶחֶם מִן לֶחֶם אֵדָמָא: *Dixitque Adamus: hac vira est os de ossibus meis & caro de carne mea.* Hac versio tribus potissimum rebus differt a priori. Primum pro עֵצָם habet עֵצָאִי mediis litteris utrobique punctatis, deinde אֵלֶּמָה pro אֵלֶּמָה & tandem verbum שֶׁאֵהָרָה prorsus omisit. Quod ad duas priores discrepantias attinet, nihil illæ continent præter *variationem*, quæ in *alternatione synonymorum* consistit. Quod vero verbum omisit, id indicio est, hunc interpretem *pressius* sequi voluisse verba Textus, quæ alter magis *paraphrastice* transtulit.

§. V.

De caussa, cur alter interpretum Arabum verbum שֶׁאֵהָרָה suæ translationi intruserit, paucis quærit.

Hic igitur sua sponte nascitur quæstio, utrum prior ille *interpres*, qvî verbum שֶׁאֵהָרָה adjecit, *variantem lectionem* in Textu Hebræo invenit, an vero in voce פֶּעַם tantam *senserit significantiam*, ut eam se non putaret satis exacte exprimere posse, nisi hoc adderet verbum. Si prius suspicari vellemus, jure veremur, ne prorsus *precariam* rationeque destitutam proponeremus *conjecturam*; cum omnia exemplaria constantem servant lectionem, nec ullus unqvam criticus vel minimum variationis vestigium hoc loco observaverit. Nobis certe nihil de hujusmodi variante lectione innotuit, qvantacunque diligentia de ea re inqvissiverimus. Nihil igitur aliud restat, qvam ut credamus, laudatum interpretem, aut ex voce פֶּעַם, aut ex hujus *constructione* cum sequentibus illum hausisse sensum, qvem adjecto verbo שֶׁאֵהָרָה exprime-
re

re voluerit. Utrum vero horum rectius adsumi debeat, id paulo difficilior discernitur. Si ex *constructione* derivaveris, eodem modo in hoc verbum incidisse putandus, quo Doctores ecclesiae reformatae verbum *existendi* in verbum *significandi* transformant, cum verba institutionis coenae Dominicae explicare satagunt. Quamvis autem haec ratio adjecti *specie* non careat, nobis tamen potius spectasse videtur *emphasin* nominis *וַיְהִי*, quam suodemum loco evolvemus, cum ad radicem ipsius excutiendam devenerimus. Nunc igitur ad ea, quae huic conatui praestui debent, properamus.

§. VI.

Nostram conjecturam de vera huius hemistichii versione adponit, eamque ex contextu confirmare incipit.

Prius vero quam longius progrediamur, nostram conjecturam de vera versione allati hemistichii adponere volumus. Sic vero illa fert: *Hæc est ipsa conjux, os ex meis osibus: Et caro de mea carne.* Svehice: *Thetta är sielswa mañan, ben af minom venom, och löte af mino löte.* Posset etiam sic reddi: *Hæc vera est conjux &c.* Svehice: *Thetta är then rätta mañan &c.* Quemadmodum exempla deinceps adducenda demonstrabunt. Vox *וַיְהִי* aliquid adhuc significantius insinuat, sed desunt nobis idonea nomina, quibus id propius & exactius exprimamus. Interea Lectores monemus, ut hoc loco nomen Latinum *conjux* & Svecanum *Mañan* in omni, quam admittunt, emphasi sumant. Quod quo jure facturi sint, jam pederentim ostensuri sumus. Initium igitur a contex-

tu facere placet. Commate 18. dixerat DEUS omniscius: לא טוב היות האדם לבדו *non bonum est homini vitam agere solitariam*. Quid? Poteret is quidquam desiderare, qui adhuc integer, Deoque intime unitus, perfecta fruebatur felicitate? Immo vero poterat. Destinatus erat Adamus conjugio colendo, ut speciem propagare posset, sed adhuc idoneam desiderabat *fociam*. Hinc mox subjungit Deus optimus maximus: אעשה לו עזר כנגדו *faciam ej adjutricem, quæ apta sit ad cohabitationem matrimonialem*. Quamvis vox עזר generatim & formaliter adjutorium significet, sæpe tamen speciatim & materialiter significat id genus auxilii, quod conjux conjugii præstat in propagatione generis. Sic certe usurpatur apud Arabes non hoc tantum nomen, sed bina etiam synonyma עזרה & כנחה. Eadem etiam *adjutricem* & speciatim conjugem atque matrem familias significant. Vox vero כנגדו innuit σμῦνς conformationem membrorum utriusque conjugis, quam DEUS Sapientissimus huic fini necessariam duxit. Hæc omnia pluribus demonstravit Cel. ALB. SCHULTENS *Opp. Min.* pag. 118. Adamus igitur cum hujusmodi *Adjutricem* quæreretur instinctui parebas naturali. Cumque talem non invenisset in ullo animalium grege, jam vero Evam ex improvviso videret, facile quisque sentit, hæc verba exclamando prolata esse ab Adamo, qui tum admirationis, tum exultationis affectu vehementer exastuaverit. Hæc ideò observare debuimus, ut sentiant Lectores, quam parum huic affectui Adami conveniat frigidum illud *nunc, hæc vice, vel hoc tempore*, quod veteres habent interpretes.

§. VII.

Ordinem constructionis, quæ in formula אֲנִי הֵפַע adest, nostræ conjecturæ favere, variis exemplis Biblicis ostendit.

Quemadmodum vero, uti jam vidimus, *scopus & affectus loquentis* nostræ favent sententiæ, ita eam quoque confirmare videtur ipse *ordo constructionis*, quem voces אֲנִי הֵפַע servant. Quamvis omnia Scripturæ loca, in quibus nomen אֲנִי & pronomen הֵפַע conjuncta sunt, studiose collegerimus, singulis tamen examinatis, ne unum quidem invenire potuimus, in quo אֲנִי הֵפַע *hac vice* tum significat, cum אֲנִי præcedit. Quoties enim hæc significatio locum habet, toties non præponitur sed postponitur pronomen אֲנִי. Evolve loca Exod. 8: 28. 9: 14. 2. Sam. 17: 7. Jer. 10: 28. ceteraque similia, & luce clarius videbis, verum esse quod observavimus. Neque enim in his locis אֲנִי הֵפַע sed אֲנִי הֵפַע אֲנִי הֵפַע legitur. Idem ordo etiam observatur, ubi nomen אֲנִי cum altero pronomine הֵפַע constructur, quod, ut alia taceam, exemplum אֲנִי הֵפַע Deut. 9: 19 ostendit. Non equidem me fugit duo reperiri loca, in quibus scriptum est אֲנִי הֵפַע אֲנִי, præposito pronomine & postposito nomine; sed præterquam quod alia dualium aut pluralium, & alia singularium esse possit ratio, hoc vel maxime attendi meretur, quod pronomen אֲנִי his in locis *relative sumi* queat. Cum igitur locus noster sit unicuque, in quo *alius*, quam in ceteris, servatur *ordo constructionis*, magna Inde fit significatio, illum alium quoque indolis esse, quam nunc ulterius nova quadam observatione in apricum collocabimus.

§. VIII.

Vim constructionis, in qua Pronomen demonstrativum præcedit, Nomen vero substantivum cum ה demonstrativo sequitur, variis aliis exemplis ejusdem generis exponit.

Scire enim licet, hoc ferre genium Lingvæ Hebrææ, ut, cum propositiones occurrant, in quibus post Pronomen demonstrativum sequitur Nomen substantivum ה emphatico insignitum, tum Pronomen subjectum una cum copula, Nomen vero solum prædicatum involvat. Immo & hoc addendum, ה illud, quod nomini sic præfigitur, certis in circumstantiis, ex contextu dijudicandis, tantam importare emphasim, ut ad eam exprimendam necesse sit adjicere adjectivum vel nominale VERUM, vel pronominale IPSUM. Sic formula זה הער והה, sic reddi omnino debet: *Hæc est vera porta Jeshovæ*, Svehice: *Thetta är then rätte Jerrans port* Pl. 118: 20. Est vero ibi sermo de porta justitiæ vi commatis præcedentis. Quod si cui minus clara & certa videatur hæc versio, aliud adjiciam exemplum, quod adsertum nostrum extra controversiam ponere poterit. Hoc extat 2. Reg. 6: 19, ubi hæc gemina occurrit formula: זה הדרך וגם זה העיר *Hæc non est vera via & hæc non est vera urbs*, Svehice: *Thetta är icke then rätte vägen, och thetta är icke then rätte staden*. His addantur loca Job. 27: 13. Exod. 31: 4. In quibus singulis Pronomen זה subjectum & copulam propositionis citra controversiam complectitur. Quisquis vero nostram formulam זה הדרך וגם זה העיר cum allatis conferre voluerit, is vix ovum ovo similis inveniet. Quod si igitur tantisper supponere velimus, voce פעם significari conjugem, nonne totius formulæ זה הדרך וגם זה העיר & clarissima &

& certissima hæc esset translatio: *Hæc est vera conjunctio*
Sverhice: Thetta ær then ratta Maðan? Sed non opus
 est *supponere* quod evidentibus rationibus forte evincere
 potest, ut mox visuri sumus.

§. IX.

*Primigeniam & originariam verbi DVB significationem
 in onomatopo si quærendam esse, ostendit.*

Ut rite procedat institutum, ordine incedendum est.
 Primum igitur, quid verbum DVB *primitus* significave-
 rit, investigandum. Nisi igitur valde fallimur, origina-
 ria ejus significatio in sono *pom, pom, vel bom, bom*
 quærenda est. Primum enim optimus quisque Philolo-
 gus adgnoscat, in cunctis lingvis innumera occurrere o-
 nomatopoëtica. Deinde hunc ipsum sonum *pom, pom,*
 vel *bom, bom* in variis lingvis varia sunt verba, tum no-
 mina peperisse constat. Tandemque ita comparata est
 hæc origo significationis in hoc verbo, ut ex ea prono-
 quasi alveo fruant tum omnes ceteræ notiones, quæ ra-
 dici subsunt, tum tota significationum turba, quæ in
 derivativis frequentatur. Illud passim inculcant *Lexica &*
Glossaria, istud docent ex *Græcis* nomina βίμβω, βίμ-
 βαξ, βόμβωξ, βόμβησις, βομβητις, βομβύλη, βομβύλις &
 verba βομβέω, βομβάινω, βομβολιάω; ex *Latinis* nomi-
 na *bombus, bombicus, bombulus, bombofus, bombar-*
da, & verba bombio, bombino, bombito &c. ex *Suecanis*
bom, bomma, pamp, pampa, & ex aliis Lingvis innume-
ra, quæ brevitatis causa omittimus; hoc vero evincunt
specimina, quæ heic ordine sequuntur. Primum quidem
cum sonus, quem bombum vocant, agitando excitatur,
per Metonymiam causæ factum, quod omnia agitatio-

nis genera verbo **𐤔𐤕** exprimantur. Hinc igitur tanquam ex fonte profluxerunt significationes *pulsandi, feriendi, tridendi, tundendi, cudendi*, & id genus aliarum, quae passim in dialectis orientalibus regnant. Ex notione tridendi nata est notio *farcendi*, & ex hac earum, quibus plenum esse & *pulposum esse* significat. Nam *repletus* & *pulposus* quasi *farcitus* est, *stoppad, proppad*. Nominis vero **𐤔𐤕** variae significationes partim immediate, partim mediate a *sono bombitante* originem duxerunt. Sic **𐤔𐤕** *ictus malleo factus in incude bombitat* Es. 41:7. **𐤔𐤕** *pes terram pulsat & calcitrando bombitat*. **𐤔𐤕** *de curru usurpatum quo celerius agitur, eo vehementius bombitat*. **𐤔𐤕** *vice*, nihil aliud formaliter est, quam *ictus* aut *pulsus*. Nomen auctum **𐤔𐤕𐤕**, *tintinnabulum*, eodem modo a *sono pim, pim* dictum, quo Latinum nomen *tintinnabulum* a *sono tin, tin*, quem inter agitandum edit.

§. X.

Tandem rationem denominationis in voce **𐤔𐤕**, quatenus mulierem denotat, evoluit, finemque operae imponit.

Nondum vero patet ratio, cur *mulier* dicta sit **𐤔𐤕**. Eam igitur nunc planius aperuisse juvabit. Radix **𐤔𐤕** apud *Arabes* significat *viro aequalis naturae fuit mulier*. Hoc fundamenti loco ponendum. Cum vero hac significatio translata sit, ratio translationis evolvenda est distinctius. A *bombinando* dici vix potuit. Quamvis enim Evam recens factam verba sonora edidisse concederemus, indeque dici potuisse *bombatricem*, contextus tamen aliud quid postulat, *conformationem nimirum corporis utriusque conjugis*. Cumque haec vox Es. 41:7. usurpetur de idolis

dolis malleo fingendis, acu nos rem tetigisse credimus, si hoc nomine allusum dicamus ad significationem *cudendi*, adeo ut Eva כעפ dicta sit, quod ad formam Adami excusa, efformata & effigiata fuit. Ne cui videamur hypothesei servuisse, cum ex verbo pullandi aut tundendi notionem similitudinis derivavimus, observasse juvabit id non insolens esse orientalibus. Hoc docet verbum כעפ quod primum *premere*, deinde *dominio premere*, & tandem *aliquid similitudine exprimere* significat. Hinc כעפ similitudinem & comparisonem denotat. Hanc cum exprimere volunt Arabes uti solent verbo צר, quod percutiendi vim habet, unde formula צר מתיא Dfaraba Matfalen, *percussit similitudinem*, tanquam *ictu eam expressit*, ut in mineta fit, quam *cudere* etiam hoc verbum Arabibus significat. Pari modo ex כעפ *cudit* enslem, signavit pecuniam, obsignavit epistolam, fit כעפ exemplar. Atque ita quid de gemina versione Arabica, quam supra adduximus, tenendum sit, constare arbitramur. Utrum vero ultra modum *conjecturae* progredi potuerimus, id Lectoribus iudicandum relinquitur, satis nos felices putantes, si non plane ineptam operam collocasse videamur.

S. D. G.

